



ที่ กษ ๑๒๐๔/ว ลว

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง กรณีศึกษา คดีพิพาทขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ที่ออกในเขตปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๕๓/๒๕๕๖

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด . . .

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๕๓/๒๕๕๖

ด้วยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีแพ่งเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ เล่ม ๓๖ ก. หน้า ๒๘ เลขที่ดิน ๒๗ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ กรณีมีบุคคล (จำเลยที่ ๑) ได้นำ ส.ค.๑ เลขที่ ๗๑ เข้ายื่นคำขอออก น.ส.๓ ก. ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออก น.ส.๓ ก. ให้แก่จำเลยที่ ๑ ตามคำขอ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ได้จดทะเบียนขายที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ และภายหลังจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้จดทะเบียนขายที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ ๔ โดยจำเลยที่ ๔ นำที่ดินดังกล่าวจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้แก่จำเลยที่ ๕ และศาลชั้นต้นมีคำสั่งเรียกให้กรมที่ดินเข้ามาเป็นจำเลยร่วมกับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕ โดยให้เรียกกรมที่ดินว่า จำเลยที่ ๖ ต่อมาศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของโจทก์ ให้เพิกถอน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๒๘ ตามฟ้องโจทก์ โดยศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษายืน

ทั้งนี้ คำพิพากษาศาลฎีกาในคดีดังกล่าวมีประเด็นวินิจฉัยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ส.ค.๑ เลขที่ ๗๑ เป็นเอกสารที่นาย ผ. ผู้ครอบครองที่ดินได้ยื่นต่อเจ้าพนักงานเพื่อแสดงว่าที่ดินพิพาทอยู่ในความครอบครองของตนก่อนวันใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่ ส.ค.๑ ดังกล่าวไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิที่ดิน ไม่ใช่เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการที่ไต่ถามต่อบุคคลทั่วไปได้ จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า นาย ผ. มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า นาย ผ. แจ้งการครอบครองที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๙๘ จึงเป็นการเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทภายหลังจากที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดป่าโคกโจด ในท้องที่ตำบลสตึกและตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๔๙๒ ซึ่งต่อมาปี ๒๕๐๗ มีพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๖ บัญญัติไว้มีผลให้ป่าโคกโจดตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ที่ดินพิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

/ตามประมวล...

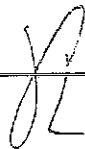
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ และเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ไม่สามารถ
ถือเอาได้และทรัพย์สินที่โอนแก่กันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๓
ประกอบด้วยมาตรา ๑๓๐๕ แม้นาย ผ. จะเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเป็นเวลานานเท่าใดก็ตาม
ย่อมไม่ก่อให้เกิดสิทธิอย่างใดแก่นาย ผ. และบุคคลซึ่งครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทติดต่อกันมาเป็นลำดับ
รวมทั้งบุคคลผู้รับโอนจากบุคคลดังกล่าวด้วย

๒. สำหรับประเด็นปัญหาที่ว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า トラบได้ที่ น.ส.๓ ก.
เลขที่ ๓๕๒๘ ซึ่งออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยังไม่ถูกเพิกถอน ย่อมถือได้ว่าการกระทำละเมิดต่อโจทก์
ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทยังคงมีอยู่ตลอดไป ฟ้องโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) เกี่ยวกับการ
การออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือคัดค้านการขอออกโฉนดที่ดิน
หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก. จึงขอจัดส่งสำเนา
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๙๕๓/๒๕๕๖ มาเพื่อให้จังหวัดแจ้ง ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อทราบเป็นกรณีศึกษา
ประกอบการปฏิบัติงานต่อไป (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ



(นายณ ธีแสงเงิน)

รองเลขาธิการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๖๖๗๖



(๓๑)



สำหรับศาลใช้

คำพิพากษา

รับรองสำเนาถูกต้อง

(นายสมรรถภูมิ ขวัญจันทร์)

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

อัครราชูปถัมภ์

ผู้ว่าราชการจังหวัด...

ที่ ๘๘๕๓ ๒๕๕๖

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ความแพ่ง

ระหว่าง

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โจทก์

นางท่อน เพ็งสอน ที่ ๑

นางวรรณิ สิทธีวงศ์กุล ที่ ๒

นางสาวมนสิการ นรไกร ที่ ๓

บริษัทกรีนเวย์ จำกัด ที่ ๔

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ที่ ๕

กรมที่ดิน ที่ ๖

จำเลย

เรื่อง

ที่ดิน ละเมิด

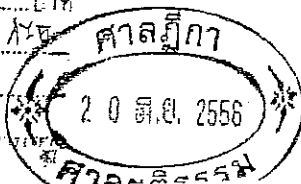
คำพิพากษานี้...

...

...

...

...



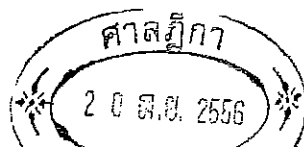


- ๒ -

จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๕ และที่ ๖	ภูิกาคัดค้าน	คำพิพากษา
ศาลอุทธรณ์ภาค ๓	ลงวันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม	พุทธศักราช ๒๕๕๒
ศาลฎีกา	รับวันที่ ๓ เดือน กันยายน	พุทธศักราช ๒๕๕๓

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นทบวงการเมืองมีฐานะเทียบเท่ากรม มีนายอนันต์ ภูสิทธิกุล
เป็นเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีอำนาจกระทำการแทน โจทก์
ได้มอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้กระทำการแทนโจทก์ในคดีนี้ โจทก์มี

วัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการนำที่ดินหรือ
อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูป
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกร
ที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ รวมทั้งมีอำนาจดำเนินการทั้งหลายตามวัตถุประสงค์
ของโจทก์ จำเลยที่ ๔ มีฐานะเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด จำเลยที่ ๕ มีฐานะเป็น
นิติบุคคลตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ





- ๓ -

ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ได้มีพระราชกฤษฎีกา
กำหนดป่าโคกโจด ในท้องที่ตำบลสตึก และตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็น
ป่าคุ้มครอง ต่อมาวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๓๔ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดป่าโคกโจดในท้องที่
ตำบลสตึก และตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โดยให้ที่ดิน
ในเขตท้องที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว
เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน โจทก์จึงเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินที่เป็นเขตปฏิรูปที่ดินและนำไปจัดการปฏิรูปที่ดิน
ให้แก่เกษตรกร เมื่อมีบุคคลได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจากโจทก์แล้ว

บุคคลนั้นจะโอนสิทธิไปยังผู้อื่นมิได้เว้นแต่การตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม เมื่อวันที่

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จำเลยที่ ๑ ได้นำ ส.ค.๑ เลขที่ ๗๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลร่อนทอง

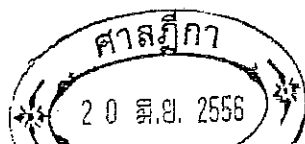
อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีชื่อนายแสง เพ็งสอน เป็นผู้แจ้งการครอบครอง ลงวันที่

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ โดยจำเลยที่ ๑ อ้างว่าได้รับมาจากนายเปลี่ยน เพ็งสอน สามี

ซึ่งนายเปลี่ยนได้รับการยกให้มาจากนายแสงผู้เป็นบิดา โดยการรับมอบการครอบครอง

ต่อมานายเปลี่ยนและนายแสงถึงแก่ความตาย ส.ค.๑ ฉบับเจ้าของที่ดินสูญหาย จำเลยที่ ๑

จึงขอคัดสำเนา ส.ค.๑ ขึ้นใหม่ แต่เนื่องจาก ส.ค.๑ ฉบับหลวงถูกไฟไหม้พร้อมเอกสารอื่นๆ

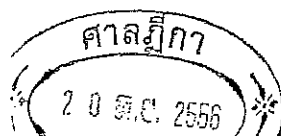




- ๕ -

เมื่อครั้งที่ว่าการอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ถูกไฟไหม้เมื่อปี ๒๕๑๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้
สอบสวนและคัดสำเนา ส.ค.๑ ให้จำเลยที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๗ และจำเลยที่ ๑
ได้ยื่นคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ในวันเดียวกัน ที่ดินตาม ส.ค.๑
และเลขที่ ๗๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้ยื่น
ขอออก น.ส. ๓ ก. ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาสตึก อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินของโจทก์
เจ้าพนักงานที่ดินได้สอบสวนและดำเนินการตามคำขอจำเลยที่ ๑ เพื่อออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่
จำเลยที่ ๑ เป็นจำนวนเนื้อที่ทั้งหมด ๓๖ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา ป่าไม่อำเภอสตึกจังหวัด

บุรีรัมย์ให้ทำการตรวจสอบที่ดินแปลงนี้แล้ว ปรากฏว่าตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าโคกโจด
แปลงที่ ๒ ซึ่งกรมป่าไม้ได้มอบให้โจทก์รับผิดชอบนำไปปฏิรูปที่ดินแล้ว และโจทก์ได้มีหนังสือ
แจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาสตึก ระงับและทบทวนการออกหนังสือสำคัญ
ในเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ภายหลังจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาสตึก ได้ทำการรังวัด
ที่ดินตามคำขอของจำเลยที่ ๑ และจากการสอบสวนข้อเท็จจริงของเจ้าพนักงานที่ดินปรากฏว่า
หมายเลขในระวาง ๕๕๓๙ III แผ่น ๒๖ มาตราส่วน ๑ : ๕๐๐๐ ที่ดินตั้งอยู่ในเขตป่าโคกโจด
และเขตปฏิรูปที่ดินและอ้างว่าในวันทำการรังวัดได้แจ้งป่าไม้และโจทก์ให้ร่วมตรวจสอบที่ดินแล้ว





- ๕ -

แต่ไม่ได้ไปร่วมตรวจสอบที่ดิน และปรากฏการสอบสวนในแบบบันทึกการสอบสวนสิทธิและที่สูงจน
การทำประโยชน์เฉพาะรายเพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะรายว่า ที่ดินตาม ส.ค.๑
ดังกล่าวอยู่ในเขตป่าโคกโจดทั้งแปลง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาสตึก ได้พิจารณาแล้ว
มีคำสั่งให้ออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่จำเลยที่ ๑ ตามขอ และออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
(น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ เล่ม ๓๖ ก. หน้า ๒๘ เลขที่ดิน ๒๗ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก
จังหวัดบุรีรัมย์ เนื้อที่ ๓๖ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา เพื่อแสดงว่าจำเลยที่ ๑ ได้ครอบครอง
และทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑

ได้จดทะเบียนขายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ ให้แก่
จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต่อมาจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้จดทะเบียนขายที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่
จำเลยที่ ๔ ในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ทั้งนี้โดยจำเลยที่ ๔ นำที่ดินดังกล่าวจดทะเบียน
จำนองเป็นประกันหนี้แก่จำเลยที่ ๕ ในวันเดียวกัน การที่จำเลยที่ ๑ ยื่นคำขอออกหนังสือรับรอง
การทำประโยชน์ที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ของโจทก์ และเป็นการออกหนังสือ
รับรองการทำประโยชน์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งการที่จำเลยทั้งห้าได้จดทะเบียนนิติกรรม
ด้วยการขาย ชื่อ จำนองในที่ดินดังกล่าวมาข้างต้น โดยเป็นการจดทะเบียนที่ไม่ชอบด้วย





- ๖ -

กฎหมาย การกระทำของจำเลยทั้งห้าเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้มีพิพากษาว่า

ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของโจทก์ และให้เพิกถอนหนังสือ

รับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ เล่ม ๓๖ ก. หน้า ๒๘ เลขที่ดิน ๒๗

ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เนื้อที่ ๓๖ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเรียกกรมที่ดินเข้ามาเป็นจำเลยร่วมกับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕

โดยให้เรียกกรมที่ดินว่า จำเลยที่ ๖

จำเลยที่ ๑ ให้การว่า ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)

เลขที่ ๓๕๒๘ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เดิมเป็นของนายเปลี่ยน เพ็งสอน

สามีจำเลยที่ ๑ ได้มาเมื่อปี ๒๔๙๕ มีหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑)

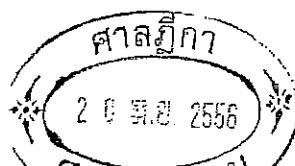
เลขที่ ๗๑ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาเมื่อจำเลยที่ ๑ และสามี

แต่งงานกัน จึงได้ร่วมกันครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าวในฐานะเป็นเจ้าของตลอดมาโดยการ

ทำนา หลังจากสามีจำเลยที่ ๑ เสียชีวิตแล้ว จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำขอออกหนังสือรับรองการ

ทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) โดยใช้หลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดินเลขที่ ๗๑ เป็นหลักฐาน

เจ้าพนักงานที่ดินได้ดำเนินการตามระเบียบและขั้นตอน จึงได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์



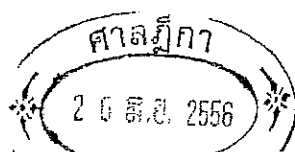


- ๗ -

(น.ส. ๓ ก.) ให้แก่จำเลยที่ ๑ โดยชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีสิทธิใดๆ ที่จะมาฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ฉบับดังกล่าว การทำนิติกรรมของจำเลยที่ ๑ ต่อมาจึงชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้การว่า ที่ดินพิพาทตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เดิมเป็นที่ดินที่ได้มีการแจ้งการครอบครองที่ดิน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มีนายแพง เพ็งสอน เป็นผู้แจ้งการครอบครองและทำประโยชน์

ต่อมานายแพงได้ยกที่ดินพิพาทให้แก่นายเปลี่ยน เพ็งสอน ผู้เป็นบุตรซึ่งเป็นสามีของจำเลยที่ ๑ ต่อมานายเปลี่ยนได้ยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๑ ดังนั้น จำเลยที่ ๑ จึงเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อมาจากผู้ซึ่งมีหลักฐานแจ้งการครอบครองและเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามความในมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แม้ที่ดินพิพาทเดิมตั้งอยู่ในเขตป่าโคกโจดซึ่งเป็นป่าคุ้มครอง แต่เมื่อต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในเขตท้องที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ถูกถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม



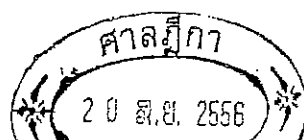


- ๘ -

พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๒๖ ซึ่งถูกแก้ไขโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ มาตรา ๘ ดังนั้น ที่ดินพิพาทจึงมิใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน
อีกต่อไป แม้ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน แต่ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่มีการแจ้งการครอบครอง
ที่ดิน (ส.ค.๑) ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๘๗
ดังนั้น อำนาจหน้าที่ในการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน
จึงตกแก่กรมที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ ทวิ รวมทั้งเป็นไป
ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เรื่อง

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและเป็นไปตามความเห็นของ

คณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นร.๐๖๐๑/๑๒๓๐ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๕ เรื่องการออกสำรวจ
โฉนดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินและความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นร.๐๖๐๑/๒๐๙
ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๓๗ เรื่อง ทารื้อข้อกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน การออก
เอกสารสิทธิในที่ดินเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ ตำบล
ร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เนื้อที่ ๓๖ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา ของจำเลยที่ ๑
จึงขอด้วยกฎหมาย โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของ



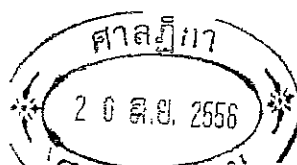


- ๙ -

ที่ดินพิพาท จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นผู้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากจำเลยที่ ๑ โดยชอบด้วย
กฎหมายด้วยการทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยเสียค่าตอบแทนและ
โดยสุจริต ต่อมาจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ขายที่ดินพิพาทดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ ๔ โดยชอบ
ด้วยกฎหมาย ด้วยการทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จำเลยที่ ๔
เป็นบุคคลภายนอกได้สิทธิในที่ดินแปลงดังกล่าวมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริตเช่นกัน
โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของที่ดิน
แปลงพิพาท ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ ๔ ให้กรและฟ้องแย้งว่า จำเลยที่ ๔ มีฐานะเป็นนิติบุคคลประเภท

บริษัทจำกัด โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเนื่องจากยังไม่ได้ได้รับความเสียหาย และการกระทำของ
จำเลยทั้งห้ามิได้เป็นการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ของโจทก์ ข้อกล่าวหาของโจทก์ตามฟ้องเป็นความผิด
ของโจทก์ที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดคือจำเลยที่ ๔ เป็นเจ้าของและผู้ถือสิทธิ
ครอบครองทำประโยชน์ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘
โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยการได้สิทธิมาจากจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ โดยสุจริตเสียค่าตอบแทน
และจดทะเบียนสิทธิถูกต้องตามกฎหมาย การที่จำเลยที่ ๔ นำที่ดินแปลงดังกล่าวไปจดทะเบียน



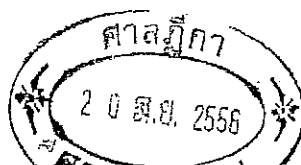


- ๑๐ -

จำนองเป็นประกันไว้แก่จำเลยที่ ๕ เป็นการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยที่ดินพิพาทเดิมมีหลักฐานเป็นแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๗๑ มีนายแมงเพ็งสอน เป็นผู้ก่อสร้าง ครอบครองทำประโยชน์ ที่ดินพิพาทของจำเลยที่ ๔ จึงเป็นที่ดินที่นายแมงครอบครองทำประโยชน์ก่อนที่จะมีการประกาศให้เป็นเขตป่าไม้คุ้มครอง โดยนายแมงได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตลอดมา และเมื่อประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับแล้ว นายแมงได้ดำเนินการแจ้งการครอบครองที่ดินต่อทางราชการภายในกำหนด ๑๘๐ วัน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และทางราชการ

ได้ออกหลักฐานการครอบครองที่ดิน คือ ส.ค.๑ เลขที่ ๗๑ ต่อมาที่ดินพิพาทได้มีการ

ครอบครองทำประโยชน์ติดต่อกันจนตกมาอยู่ในความครอบครองของจำเลยที่ ๑ เมื่อจำเลยที่ ๑ ร้องขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาสตึก เพื่อขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ในที่ดินพิพาท เจ้าพนักงานที่ดินได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายและได้ประกาศให้มีการคัดค้านภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่มีบุคคลใดคัดค้านรวมถึงโจทก์ด้วย หลังจากจำเลยที่ ๑ ได้ขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต่อมาจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๔ ได้มีการครอบครองทำประโยชน์ติดต่อกันมา ไม่มีบุคคลใด





- ๑๑ -

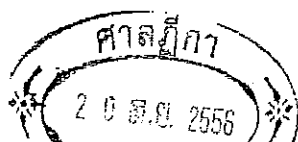
โต้แย้งสิทธิ จำเลยที่ ๔ จึงได้สิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ที่ดินพิพาทจึงไม่ใช่ที่ดินที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินและไม่ใช่ที่ดินที่โจทก์ประสงค์จะนำไปจัดการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกร ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่มีการครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและก่อนวันที่โจทก์จะประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ไม่ใช่ที่ดินรกร้างว่างเปล่า ไม่มีผู้ครอบครอง ดังนั้น โจทก์จึงไม่มีอำนาจนำที่ดินพิพาทของจำเลยที่ ๔ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ การประกาศเป็นเขตป่าคุ้มครองหรือเขตปฏิรูปที่ดินตามฟ้องโจทก์จึงเป็นการทับที่ดินที่ราษฎรครอบครองอยู่ โจทก์จึงมีหน้าที่จะต้องดำเนินการสอบสวนและ

เพิกถอนที่ดินพิพาทออกจากเขตป่าคุ้มครองและหรือเขตปฏิรูปที่ดิน ขอให้ยกฟ้องและขอให้ศาล

มีคำสั่งให้โจทก์เพิกถอนที่ดินพิพาทจากการเป็นเขตป่าคุ้มครองและหรือเขตปฏิรูปที่ดิน

จำเลยที่ ๕ ให้การว่า จำเลยที่ ๕ ได้รับจำนองที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ ๔ เพื่อเป็นประกันหนี้กู้ยืมเงินของจำเลยที่ ๔ ที่มีอยู่กับจำเลยที่ ๕ โดยการจดทะเบียนจำนองที่ดินแปลงดังกล่าว จำเลยที่ ๕ กระทำโดยสุจริตเสียค่าตอบแทนและขณะรับจดทะเบียนจำนองจำเลยที่ ๕ ไม่รู้ว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ ๖ ให้การและแก้คำให้การว่า จำเลยที่ ๖ ได้ออกหนังสือรับรอง



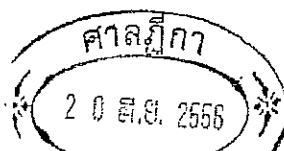


- ๑๒ -

การทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของที่ดินพิพาทโดยถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย ก่อนที่
 จำเลยที่ ๖ จะออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของที่ดินพิพาทได้มีหนังสือแจ้งให้โจทก์
 ไประวางแนวเขตและลงชื่อรับรองเขตที่ดิน บปรากฏว่าโจทก์ไม่ส่งผู้ใดไประวางแนวเขต รวมทั้งได้มี
 หนังสือแจ้งให้จำเลยที่ ๖ ทราบว่าที่ดินพิพาทอยู่นอกเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินของโจทก์
 จึงไม่คัดค้านการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่จำเลยที่ ๑ เป็นการยอมรับว่าที่ดิน
 ที่เจ้าพนักงานที่ดินได้ทำการรังวัดไม่ได้เป็นของโจทก์ ดังนั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธิที่จะขอให้เพิกถอน
 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของที่ดินพิพาท นอกจากนั้นที่ดินตามที่ได้มีพระราช

กฤษฎีกากำหนดเขตอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ภายใน

แนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาซึ่งกำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินนั้น จะเป็นของโจทก์
 โดยเฉพาะในส่วนที่ยังไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองและกันสร้างอยู่โดยโจทก์
 จะต้องออกสำรวจพื้นที่และจัดทำแผนกำหนดพื้นที่ที่จะดำเนินการเพื่อก่อ ส.ป.ก.๔ - ๐๑
 ให้แก่ราษฎรผู้ครอบครองต่อไป ดังนั้น เมื่อที่ดินแปลงดังกล่าวโจทก์ยังไม่ได้ดำเนินการ โจทก์จึง
 ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท การที่โจทก์ฟ้องอ้างว่า ที่ดินพิพาทโจทก์ได้มาจากกรมป่าไม้
 นั้น กรมป่าไม้ไม่มีสิทธิใด ๆ ในที่ดินพิพาท เพราะที่ดินป่าดังกล่าวเป็นที่ดินป่าคุ้มครองตาม





- ๑๓ -

พระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้ถูกยกเลิกแล้ว ตามพระราชบัญญัติ

ป่าสงวนแห่งชาติ ๒๕๐๗ มาตรา ๓ ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ เนื่องจากโจทก์ทราบ

มูลคดีตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ เพิ่งจะนำคดีมาฟ้อง เมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลา ๑ ปี

ขอให้ยกฟ้อง

โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๔ ว่า ที่ดินพิพาทได้มีพระราชกฤษฎีกา

กำหนดป่าโคกโจดในท้องที่ตำบลสตึกและตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็น

ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๔๙๒ ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๙๒ โดยพื้นที่

ดังกล่าวกำหนดให้เป็นป่าคุ้มครองมีแนวเขตตามแผนที่แนบท้าย ที่ดินพิพาทที่จำเลยที่ ๔

กล่าวอ้างว่ามี ส.ค.๑ เลขที่ ๗๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

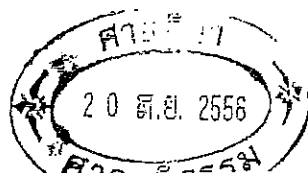
มีชื่อนายแฉงเป็นผู้แจ้งการครอบครองลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๘๘ อยู่ในเขตป่าโคกโจด

การกล่าวอ้างว่าการแจ้งการครอบครองเมื่อปี ๒๔๘๘ เป็นการครอบครองภายหลังจาก

พื้นที่ดังกล่าวได้ประกาศเป็นป่าคุ้มครองในปี ๒๔๙๒ แล้ว การครอบครองไม่สามารถ

นำมากล่าวอ้างได้ ทั้ง ส.ค.๑ ที่จำเลยที่ ๑ นำมาอ้างยังไม่อาจนำต้นฉบับมายืนยันได้ว่าที่ดิน

แปลงใดที่นายแฉงกล่าวอ้างว่าครอบครอง และเมื่อบริเวณที่ดินพิพาทเป็นเขตป่าคุ้มครอง





- ๑๔ -

จึงไม่อาจกล่าวอ้างสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวได้ ดังนั้น เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยกำหนดให้พื้นที่ในเขตท้องที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ภายในแนวเขตตามแผนที่ดังกล่าวจึงเป็นเขตปฏิรูปที่ดินที่โจทก์จะต้องนำไปจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเอง หรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพตามวัตถุประสงค์ของโจทก์ต่อไป การออกพระราชกฤษฎีกาทั้งสองฉบับดังกล่าวมิได้มีแนวเขตทับที่ดินที่ราษฎรครอบครองตามที่จำเลยที่ ๔ กล่าวอ้าง จำเลยที่ ๔ ไม่มีอำนาจขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนแนวเขตที่ดินพิพาท

ออกจากแนวเขตตามพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ขอให้ยกฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๔

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

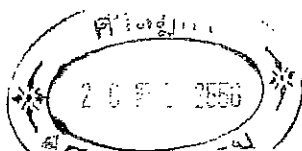
เพื่อการเกษตรกรรมของโจทก์ ให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)

เลขที่ ๓๕๒๘ เล่ม ๓๖ ก. หน้า ๒๘ เลขที่ดิน ๒๗ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัด

บุรีรัมย์ เนื้อที่ ๓๖ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา กับหยักฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๔

คำอุทธรณ์แนมทั้งหมดให้เป็นพับ

จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ อุทธรณ์





- ๑๕ -

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายืน ให้จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๕ และที่ ๖

ร่วมกันใช้ค่าหมายความขึ้นอุทธรณ์แทนโจทก์รวม ๓๐,๐๐๐ บาท สำหรับจำเลยที่ ๔

ซึ่งฟ้องแย้งด้วยเมื่อคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการดำเนินคดีตลอดจนความยากง่าย

แห่งคดีแล้วให้ใช้ค่าหมายความขึ้นอุทธรณ์แทนโจทก์ ๕๐,๐๐๐ บาท

จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติในเบื้องต้นว่า

ที่ดินพิพาทตั้งอยู่ในเขตท้องที่ตำบลร่อนทอง อำเภอเสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม

๒๔๙๒ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดป่าโคกโจด ในท้องที่ตำบลเสตึกและตำบลร่อนทอง อำเภอ

เสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๔๙๒ ตามสำเนาพระราชกฤษฎีกาพร้อมแผนที่

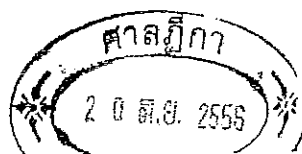
เอกสารหมาย จ.๔ ซึ่งเป็นการกำหนดโดยอาศัยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราช

บัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ ต่อมาปี ๒๕๐๗ มีพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๖ บัญญัติไว้มีผลให้ป่าโคกโจดตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวว่าเป็น

ป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๓๔ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่

อำเภอเสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ตามสำเนาพระราชกฤษฎีกา



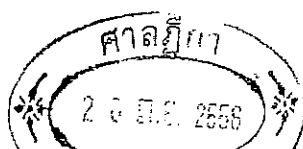


- ๑๖ -

พร้อมแผนที่ เอกสารหมาย จ.๕ ซึ่งเป็นการกำหนดโดยอาศัยธรรมนูญการปกครอง
ราชอาณาจักรและตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒
ที่ดินพิพาทจึงอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินของโจทก์ ซึ่งเดิมที่ดินพิพาทเป็นที่ดินมีแบบแจ้งการ
ครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๗๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
มีชื่อนายแพ่ง เพ็งสอน เป็นผู้มีสิทธิครอบครอง โดยแจ้งการครอบครองเมื่อวันที่
๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ตามสำเนาแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน และสำเนาทะเบียนการ
ครอบครองที่ดิน เอกสารหมาย จ.๙ และ ล.๑๕ นายแพ่งเป็นบิดาของสามีจำเลยที่ ๑

และสามีจำเลยที่ ๑ ได้ที่ดินพิพาทมาจากนายแพ่งยกให้ก่อนที่นายแพ่งจะถึงแก่ความตาย

ต่อมาสามีจำเลยที่ ๑ ถึงแก่ความตาย ที่ดินพิพาทจึงตกแก่จำเลยที่ ๑ และได้ครอบครอง
ทำประโยชน์เรื่อยมาจนกระทั่งวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๗ จำเลยที่ ๑ นำแบบแจ้งการ
ครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เอกสารหมาย จ.๙ เป็นหลักฐานในการยื่นขอออกหนังสือรับรอง
การทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ตามสำเนาคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือ
โฉนดที่ดิน เอกสารหมาย จ.๘ วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๙ เจ้าพนักงานที่ดินออกหนังสือ
รับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัด



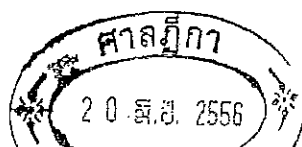


- ๑๗ -

บุรีรัมย์ ให้แก่จำเลยที่ ๑ ตามสำเนาหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารหมายเลข จ.๑๕
ต่อมาวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๓๙ จำเลยที่ ๑ จัดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒
และที่ ๓ ตามสำเนาหนังสือสัญญาขาย เอกสารหมายเลข จ.๒๖ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘
จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จัดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๔ ตามสำเนาหนังสือ
สัญญาขาย เอกสารหมายเลข จ.๒๘ และในวันเดียวกันนั้นจำเลยที่ ๔ จัดทะเบียนจำนองที่ดิน
พิพาทให้แก่จำเลยที่ ๕ ตามสำเนาหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกัน เอกสารหมายเลข จ.๒๙
คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ว่า

การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ ตำบลร่อนทอง

อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เอกสารหมายเลข จ.๑๕ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า แบบแจ้ง
การครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๗๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ที่มีชื่อนายแมงเป็นผู้แจ้งการครอบครอง โดยแจ้งการครอบครองเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม
๒๕๔๘ นั้น เป็นเอกสารที่นายแมงผู้ครอบครองที่ดินพิพาทได้ยื่นต่อเจ้าพนักงานเพื่อแสดงว่า
ที่ดินพิพาทอยู่ในความครอบครองของตนก่อนวันใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ตามมาตรา ๕
แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน





- ๑๘ -

๙

ดังกล่าวนี้ไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิที่ดิน เพราะไม่ใช่เอกสารที่เจ้าหน้าที่ทำขึ้นและไม่ใช่หลักฐาน
ที่ทางราชการออกให้ ดังนั้น หนังสือแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) จึงไม่ใช่เอกสารสิทธิ
อันเป็นเอกสารราชการ ที่ใช้ยื่นต่อบุคคลทั่วๆ ไปได้ จึงเป็นกรณีที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า
นายแผนมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยต้องฟังข้อเท็จจริง
เสียก่อนว่านายแผนได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตั้งแต่เมื่อใด โจทก์นำสืบว่า
ที่ดินพิพาทตั้งอยู่ในเขตท้องที่ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม
๒๔๙๒ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดป่าโคกโจด ในท้องที่ตำบลสตึกและตำบลร่อนทอง อำเภอ

สตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็นป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๔๙๒ ต่อมาปี ๒๕๐๗ มีพระราชบัญญัติ

ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๖ บัญญัติไว้มีผลให้ป่าโคกโจดตามพระราชกฤษฎีกา

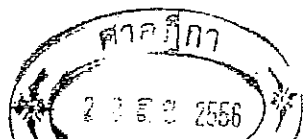
ดังกล่าวเป็นป่าสงวนแห่งชาติ นายแผนแจ้งการครอบครองที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม

๒๔๙๘ เป็นการเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทภายหลังจากที่มีพระราชกฤษฎีกา

กำหนดป่าโคกโจด ในท้องที่ตำบลสตึกและตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็น

ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๔๙๒ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๔๙๒ ส่วนจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ มีจำเลย

ที่ ๑ เป็นพยานเบิกความว่า ก่อนที่พยานจะยื่นขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์



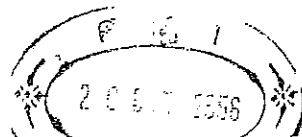


- ๑๙ -

(น.ส. ๓ ก.) พยานได้ยื่นคำขอคัด ส.ค.๑ เพื่อประกอบการขออนุญาตหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ตามสำเนาคำขอคัด ส.ค.๑ เอกสารหมาย ส.๘ และพยานได้ให้ถ้อยคำไว้ต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ตามสำเนานับที่ถ้อยคำ เอกสารหมาย ส.๑๐ ซึ่งจำเลยที่ ๑ ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานที่ดินในกรณีดังกล่าวว่า นายแพงกันสร้างที่ดินพิพาทประมาณปี ๒๔๙๔ และแจ้งการครอบครองเมื่อปี ๒๔๙๘ ก่อนนายแพงจะถึงแก่ความตายได้ยกที่ดินพิพาทให้แก่สามีจำเลยที่ ๑ แต่ผู้เดียวโดยไม่ได้ทำหลักฐานเป็นหนังสือ แต่ได้ส่งมอบการครอบครองที่ดินพิพาทและมอบ ส.ค.๑ ให้แก่สามีจำเลยที่ ๑ ต่อมาสามีจำเลยที่ ๑ ส่งมอบการครอบครอง

ที่ดินพิพาทและมอบ ส.ค.๑ ให้แก่จำเลยที่ ๑ ก่อนที่สามีจำเลยที่ ๑ จะถึงแก่ความตาย

แต่ ส.ค.๑ ได้สูญหายไป เห็นว่า คำเบิกความของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการรับรองถ้อยคำของจำเลยที่ ๑ ตามสำเนานับที่ถ้อยคำ เอกสารหมาย ส.๑๐ ที่ให้ข้อเท็จจริงต่อเจ้าพนักงานที่ดินซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของจำเลยที่ ๑ ที่ว่า นายแพงเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเมื่อประมาณปี ๒๔๙๔ จึงเชื่อสมกับพยานหลักฐานของโจทก์ ทำให้พยานหลักฐานของโจทก์มีน้ำหนักมั่นคงกว่าพยานหลักฐานของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ คดีฟังเป็นยุติตามที่โจทก์นำสืบว่า นายแพงเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทภายหลังจากมีพระราชกฤษฎีกา



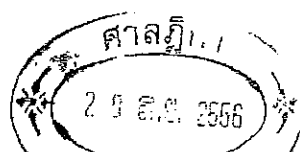


- ๒๐ -

กำหนดป่าโคกโจด ในท้องที่ตำบลสตึกและตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เป็น
ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๔๙๒ ซึ่งต่อมาปี ๒๕๐๗ มีพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
มาตรา ๖ บัญญัติไว้มีผลให้ป่าโคกโจดตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นป่าสงวนแห่งชาติ
เมื่อข้อเท็จจริงในคดีฟังได้ว่า ขณะที่นายแมงเริ่มเข้ากันสร้างและครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน
พิพาทนั้น ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าคุ้มครองแล้ว ซึ่งต่อมาเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามที่ได้นิยาม
มาแล้วข้างต้น ที่ดินพิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ และเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ไม่สามารถถือเอาได้

และทรัพย์สินที่โอนแก่กันมิได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๔๓ ประกอบด้วยมาตรา ๑๓๐๕ แม้นายแมงจะเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน
พิพาทเป็นเวลานานเท่าใดก็ตาม ย่อมไม่ก่อให้เกิดสิทธิอย่างใดแก่นายแมง รวมทั้งสามีจำเลย
ที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ ซึ่งครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทติดต่อกันมาเป็นลำดับ
จนกระทั่งถึงจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งซื้อที่ดินพิพาทมาจากจำเลยที่ ๑ นอกจากนี้ยังรวมถึง
จำเลยที่ ๔ ที่ซื้อที่ดินพิพาทมาจากจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ อีกด้วย ประกอบกับเมื่อวันที่





- ๒๑ -

๒๘ ตุลาคม ๒๕๓๔ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ดินพิพาทจึงอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินของโจทก์ ดังนั้น

การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก

จังหวัดบุรีรัมย์ ให้แก่จำเลยที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๔ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

และไม่มีผลให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ อ้างสิทธิใดๆ ในที่ดินพิพาทเพื่อไต่ถามต่อโจทก์ผู้มกรรมสิทธิ์

ในที่ดินพิพาทอันแท้จริงได้ และโจทก์มีสิทธิขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์

(น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๓๕๒๘ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ออกโดยไม่ชอบด้วย

กฎหมาย ซึ่งศาลมีอำนาจสั่งให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ดังกล่าวนั้นได้

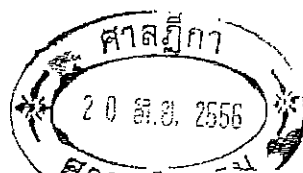
ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๑ ฎีกาของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ ๖ ประการสุดท้ายว่า ฟ้องโจทก์

ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า ตราบใดที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่

๓๕๒๘ ตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยังไม่ถูก

เพิกถอน ย่อมถือได้ว่าการกระทำละเมิดต่อโจทก์ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทยังคง





- ๒๒ -

มีอยู่ตลอดไป ฟ้องโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกา

เห็นฟ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ให้จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ร่วมกันใช้ค่าทนายความ

ชั้นฎีกา ๑๐,๐๐๐ บาท แทนโจทก์.

นายกษิต์เดช จินสลุต

นายอร่าม แยมสอาด

นายชุตินันต์ โพธิ์เดช

